

อัตลักษณ์และวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง

Identities and Political Culture of the Sub-district and Village Leaders, Trang Province

คัมภีร์ พลการ / Khampee Ponkarn

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อรนันท์ กลันทปุระ / Oranan Kalantapura

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail: fsocong@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ใน 10 อำเภอ ของจังหวัดตรัง จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และค่าสหสัมพันธ์ เพียร์สัน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ.05 ผลการวิจัยพบว่า ระดับอัตลักษณ์ของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรังอยู่ในระดับปานกลาง และระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบปรากฏว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรังในบริบทของเพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์การทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนผู้ในระดับตำบล และหมู่บ้าน จังหวัดตรังที่มีอำเภอที่อาศัยอยู่ ศาสนา สถานภาพรายได้ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ของคนใต้และวัฒนธรรมทางการเมือง พบว่าที่ระดับนัยสำคัญ.01 อัตลักษณ์ของคนใต้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับน้อย ซึ่งหมายความว่า ผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรังที่มีอัตลักษณ์ความเป็น “คนใต้” ระดับสูงมากขึ้นเท่าไร ก็จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงขึ้นเท่านั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้านจังหวัดตรังมีความคิดทางการเมืองในลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากกว่าอำนาจนิยม

คำสำคัญ: อัตลักษณ์, วัฒนธรรมทางการเมือง, จังหวัดตรัง

Abstract

The purpose of this research was to study the relation between identities and democratic political culture of sub-district and village leaders, Trang Province. The subjects in this study were 260 sub-district headmen and village headmen of 10 districts, Trang Province. Instrument was questionnaires. The data were analyzed by using statistical method: percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and Pearson's Product Moment Correlation coefficient. The statistical level of significance was set at 0.05. The result of this research revealed that the identities system of the sub-district and village leaders were in the middle level

and the level of the democratic political culture was also in the middle. Statistical hypothesis testing found that individual factors of the sub-district headmen and village headmen of Trang Province in terms of male, age, position, education level and work experience did not relate to the democratic political cultural attitude. On the other hand, the other individual factors of those-residence, religion, status and income-related to the democratic political cultural attitude. Moreover, according to the study, the involvement between southern Thai people's identities and political culture in the level of significant at 0.01 indicated that there was slightly positive relationship with each other. That meant the sub-district and village leaders in Trang Province who had more southern Thai people's identities would have higher democratic political culture. It could be considered that the sub-district and village leaders' thought in Trang Province was democraticism more than authoritarianism.

Keywords: Identities, Political Culture, Trang

บทนำ

ภาคใต้ของไทยประกอบด้วยคนไทย และอีกหลายชาติพันธุ์ที่อยู่ร่วมกันในคาบสมุทรมีคนมาเลย์ คนจีน และคนที่มาจากอินเดียฝ่ายใต้ เป็นอาทิ หากแต่ละกลุ่มชนที่มีจำนวนมากที่สุดคือไทยสยาม โดยสภาพภูมิศาสตร์ที่เป็นคาบสมุทรแหลมทอง มีทะเลกว้างใหญ่ขนาบอยู่สองข้าง มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ทั้งในทะเล ที่ราบชายฝั่ง ในป่าเขา อันล้วนเป็นเขตมรสุมใกล้เส้นศูนย์สูตร มีผู้คนหลายชาติ หลายภาษา หลายวัฒนธรรม เดินทางมาทั้งทางบกและ ทางทะเล เพื่อมาตั้งหลักแหล่ง แสวงหาโภคทรัพย์ และทำมาค้าขายเป็นเวลาติดต่อกันยาวนานกว่าพันปี มีการตั้ง ถิ่นฐานทำมาหากินหลายลักษณะ ทั้งบริเวณชายทะเล ที่ราบระหว่างชายทะเลกับเทือกเขา หลังเขา และตามสายน้ำ น้อยใหญ่จำนวนมากที่ไหลจากเทือกเขาลงสู่ทะเลสองด้าน ภูมิปัญญาของภาคใต้จึงมีความหลากหลาย ทั้งที่ได้มีพัฒนาการจากการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และที่คนได้พกพามาจากแหล่งอารยธรรมต่างๆ ได้แก่ สยาม อินเดีย จีน และชวา-มาเลย์ แล้วหลอมรวมกันเข้าหรืออยู่เคียงข้างกันในหลายลักษณะ (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2544: 23)

จังหวัดตรัง เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความยาวนานในด้านประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจและน่าศึกษาอย่างยิ่ง ไม่ว่าด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม สมัยกรุงศรีอยุธยา ตรังเป็นเมืองขึ้นนครศรีธรรมราช เป็นเมืองท่าสำคัญด้านฝั่งทะเลตะวันตกหรือทะเลอันดามัน เรือสินค้าจากต่างประเทศมาแวะจอดทอดสมอ เพื่อขนส่งสินค้าหรือเดินทางต่อไปยัง ฝั่งทะเลตะวันออก หลักฐานจากเพลงกล่อมเด็กหรือเพลงร้องเรือชาวใต้ฝั่งตะวันออก เช่น สงขลา พัทลุง และนครศรีธรรมราช มักกล่าวว่า เมื่อเดินทางท่องเที่ยวไปเมืองตรังแล้วอย่าลืมซื้อข้าวของจากต่างประเทศไปฝากด้วย ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ไปตรังเหอ	น้องสั่งคำพ่อควัด
ซื้อหลุ่มซื้อถาด	ซื้อโตกกับแม่ขัน
ยังสิ่งหนึ่งเล่าพ่อใจดี	ซื้อหวีฝากน้องสักสองอัน
ซื้อร่มคันสั้น	ฝากน้องสักคันเดียว...เหอ

หลักฐานจากทำเนียบเมืองนครศรีธรรมราชกำหนดให้เมืองตรังเป็นหนึ่งในเมือง 12 นักษัตริย์ขึ้นต่อนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นเมืองพระยามหานคร ตรานักษัตริย์ประจำเมืองตรัง คือ ตราม้า (มะเมีย) มีผู้ให้ความเห็นว่าสาเหตุที่ได้ตรานี้ เพราะตรังเป็นเมืองหน้าด่านและเป็นเมืองท่าฝั่งตะวันตก คอยฟังเหตุการณ์ แล้วเป็นม้าใช้รายงานข่าวสารไปยังนครศรีธรรมราช (ประพนธ์ เรืองณรงค์, 2556: 19-20) จังหวัดตรังมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม กล่าวคือ มีการเผยแพร่ของศาสนาอิสลามเข้ามาในบริเวณนี้ ปัจจุบันมีอิสลามิกชนที่อาศัยอยู่แถบอำเภอปะเหลียนและอำเภอกันตังจำนวน

ไม่น้อย เนื่องจากในอดีตตรงมีความเชื่อมโยงกับหัวเมืองมลายูแถบทะเลอันดามัน โดยเฉพาะกับเกาะหมาก (ปีนัง) ส่วนชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในท้องถื่นริมทะเล และตามบริเวณแม่น้ำสายสำคัญ อาทิเช่น แม่น้ำตรงและแม่น้ำ ปะเหลียน และค่อยๆ ครอบครองธุรกิจต่างๆ รวมทั้งยึดมั่นศรัทธาในความเชื่อและศาสนา ทุกปีชาวจีนหรือชาวไทย เชื้อสายจีนมีการจัดงานกินเจและทรงเจ้าเป็นพิธีใหญ่โต ชุมชนเมืองตรงค่อยๆ พัฒนาก้าวหน้ามาตามลำดับ (ประพนธ์ เรืองณรงค์, 2556: 24) มีนายกรัฐมนตรีสองยุค คือ นายทวี บุญยเกตุ นายกรัฐมนตรีผู้หัวก้าวหน้าที่ชพรณประชาธิปไตย ซึ่งเกิดที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรง บิดาเป็นผู้ว่าราชการเมืองตรง คือ พระยารณชัยชาญยุทธ (ถนอม บุญเกตุ) ท่านจึงมีความผูกพันกับเมืองตรงไม่แพ้คนตรงอื่นๆ เมื่อเกิดเหตุรัฐประหารไม่อาจอยู่เมืองหลวงท่านก็ลี้ภัยการเมืองไปซ่อนตัวอยู่ที่เมืองตรง (เช่นที่บ้านกำนันนิล สุนทรนนท์ แห่งอำเภอย่านตาขาว) (ยีนหยัด ใจสมุทร, 2539: 95) และนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรียุคประชาธิปไตยแบ่งบาน เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 20 คือ สามัญชนเพียงคนเดียวที่ไต่เต้า มาตามวิถีทางประชาธิปไตยจนได้รับเลือกเป็นผู้นำรัฐบาล เป็นการเฉลิมฉลองระบอบประชาธิปไตยของไทยที่ได้สถาปนามาจนครบ 60 ปี ในปี พ.ศ.2535 (ยีนหยัด ใจสมุทร, 2539: 115) พร้อมด้วยคำขวัญจังหวัดสั้นๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ว่า “ชาวตรงใจกว้าง สร้างแต่ความดี” (ประพนธ์ เรืองณรงค์, 2556: 117) เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงตัวตนของคนตรง และจังหวัดตรงยังมีอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร คือ เค้กและหมูย่างที่ขึ้นชื่อ ทำให้คนตรงได้รับกล่าวขานว่า เมืองตรง เมืองคนช่างกิน

ผู้วิจัยเป็นชาวตรงโดยกำเนิด และคุ้นเคยกับการไต่ย่นไต่พัง การกล่าวอ้างว่าพื้นที่นี้มีอัตลักษณ์ และวัฒนธรรม ทางการเมืองที่โดดเด่น คือ เข้ากับผู้คนได้ง่าย เป็นคนที่สนใจเหตุการณ์บ้านเมืองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งอาจจะมาจาก การเป็นเมืองแห่งการค้าขาย โดยเจาะจงลงไปทีผู้นำในท้องที่ คือ กำนันและผู้ใหญ่บ้านที่เป็นตัวแทนที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน เพื่อเป็นตัวอย่าง และแสดงถึงสู่ทางในการที่จะวิเคราะห์อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมทางการเมืองของคนได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรง

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ด้วยวิธีการเชิงสำรวจ (survey research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ กำนันและผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดตรง จำนวน 723 คน ใช้วิธีการคำนวณตามสูตรของ Yamane (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2556: 139) ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 260 คน โดยการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในแต่ละอำเภอ รวมทั้งการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นล่วงหน้าไว้เรียบร้อยแล้ว ซึ่งผู้วิจัยมีหน้าที่จะต้องสัมภาษณ์ไปตามแบบที่เตรียมไว้ โดยคำถามจะเป็นไปในแนวทางเดียวกันหมดทุกคน (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2556: 205) รูปแบบที่ใช้ คือ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับสำรวจความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของคนได้ จำนวน 7 ข้อ โดยที่ทั้ง 2 ส่วนได้ทำการวิจัยระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม พ.ศ.2558

ผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง กลุ่มอายุมากที่สุดอยู่ในกลุ่มอายุ 35-44 ปี ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านและอาศัยในอำเภอห้วยยอดมากที่สุด นับถือศาสนาพุทธเสียเป็น ส่วนใหญ่ โดยส่วนมากมีสถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมีการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 20,001-25,000 บาท และส่วนมาก กลุ่มตัวอย่างจะมีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี ตามลำดับ

อัตลักษณ์ของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง จากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง ในภาพรวม อัตลักษณ์ของคนใต้ ในทัศนคติของผู้นำในท้องที่จังหวัดตรัง จากจำนวน 30 ข้อ เมื่อนำมาสังเคราะห์โดยจัดเป็นอันดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า อัตลักษณ์ที่เด่นที่สุด คือ ข้อที่ 23 ที่ว่า สามารถที่จะเข้ากับคนภาคอื่นๆ ได้ง่าย คือ กินง่าย อยู่ง่าย (ค่าเฉลี่ย = 4.07) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 7 ที่ว่า มีความจริงใจ ใจถึงหรืออาจจะเรียกได้ว่า “ใจนักเลง” (ค่าเฉลี่ย = 3.92) อันดับสาม คือ ข้อที่ 24 ที่ว่า ถือเรื่องระบบอาวุโสอย่างเคร่งครัด ผู้น้อยต้องเชื่อฟังผู้ใหญ่ (ค่าเฉลี่ย = 3.91) อันดับสี่ คือ ข้อที่ 10 ที่ว่า ใช้ “ภาษาใต้” เป็นภาษาในการสื่อสารระหว่างกันทั้งคนภาคเดียวกันและคนต่างภาค และอันสุดท้าย คือ ข้อที่ 30 ที่ว่า ศรัทธาในศาสนา นิยมให้บุตรหลานบวชเรียนเป็นคนสุกก่อนจะมีครอบครัว โดยที่แต่ละคำถามผู้เขียนได้มีการทบทวน สังเคราะห์มาจาก สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ.2529 ของสถาบันทักษิณคดีศึกษา เล่ม 1-10 และ จากหนังสือ หรืองานค้นคว้ารวมไปถึงบทความที่เกี่ยวกับภาคใต้ เช่น งานเขียนของ เอกวิทย์ ณ ถลาง, ประพนธ์ เรืองณรงค์ และ จรูญ หยูทอง นักวิชาการสถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา เป็นต้น

ในส่วนของการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (structured interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน ซึ่งก็ต่างเป็นคนใต้ มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดตรัง มีทั้งนักการเมือง ข้าราชการ และนักเขียน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ และมีการพบปะกับคนหลากหลายอาชีพ ซึ่งพอจะให้คำตอบในเรื่องนี้ได้ไปอีกมุมมองหนึ่งในสายตาของคนในพื้นที่ อาทิเช่น นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 2 จังหวัดตรัง นายกิจ หลีกภัย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง นายกิตติเดช วรรณบวร สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง นายจักรกฤษณ์ ผังชลจิตร ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอห้วยยอด นายจำนง ศรีนคร บรรณาธิการ www.addtrang.com เป็นทั้งนักข่าว นักเขียนอิสระ และยังคงเขียนงานสารคดีบทความ ข่าว สก๊อปพิเศษ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ เป็นต้น โดยมีการสังเคราะห์สรุปได้เป็นอัตลักษณ์คนใต้ 5 อันดับแรก ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลเชิงปริมาณและสามารถสรุปเปรียบเทียบออกมาได้เป็น ตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงเปรียบเทียบอัตลักษณ์ของคนใต้ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ 5 อันดับแรก

อัตลักษณ์ของคนใต้ (เชิงปริมาณ)	อัตลักษณ์ของคนใต้ (เชิงคุณภาพ)
1. สามารถที่จะเข้ากับคนภาคอื่นๆ ได้ง่าย คือ กินง่าย อยู่ง่าย	1. กล้าพูด กล้าแสดงออก มักจะชอบพูดคุยแสดงความคิดเห็น มีลักษณะความเป็นผู้นำสูง
2. มีความจริงใจ ใจถึงหรืออาจจะเรียกได้ว่า “ใจนักเลง”	2. มีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ สนใจที่จะใฝ่รู้ในการศึกษา เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในสิ่งที่คาดหวัง
3. ถือเรื่องระบบอาวุโส อย่างเคร่งครัด ผู้น้อยต้องเชื่อฟังผู้ใหญ่	3. มีความสนใจ มีความตื่นตัว มีจิตสำนึกทางการเมืองสูง มีส่วนร่วมทางการเมือง และเสพข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองเป็นประจำ
4. ใช้ “ภาษาใต้” เป็นภาษาในการสื่อสารระหว่างกัน ทั้งคนภาคเดียวกันและคนต่างภาค	4. มีความรักพวกพ้อง รักพี่น้อง ครอบครัวหรือญาติมิตร มีลักษณะเป็นคนที่มีความเป็นพวกพ้องสูง มากกว่า คนภาคอื่นๆ
5. ศรัทธาในศาสนา นิยมให้บุตรหลานบวชเรียนเป็นคนสุกก่อนจะมีครอบครัว	5. มีนิสัยใจคอกว้างขวาง ชอบแสดงความเป็นคนมีน้ำใจหรือที่เรียกกันว่า “ใจถึง ใจนักเลง”

จากตารางสรุปได้ว่าอัตลักษณ์ของคนใต้ในเชิงคุณภาพและในเชิงปริมาณไม่มีความสอดคล้อง มีเพียงอัตลักษณ์ เรื่องของความเป็นคนที่มีความจริงใจ ใจถึง นิสัยใจคอกว้างขวาง ชอบแสดงความเป็นคนมีน้ำใจ หรืออาจจะเรียกได้ว่า “ใจถึง ใจนักเลง” ที่มีความสอดคล้องของข้อมูล 2 ชุดนี้ อัตลักษณ์จากตารางข้างต้นล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องกับความคิดทางการเมืองไม่ทางตรงก็ทางอ้อม อย่างเช่นในเรื่องของการเล่นพรรคเล่นพวกก็เป็นลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม รวมไปถึงเรื่องระบบอาวุโส ที่เป็นสิ่งก่อกวนกลาทำให้ความคิดของคนในครอบครัวจะมีลักษณะที่เหมือนกัน เป็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่ความที่เป็นคนตื่นตัวสูงในทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง กล้าพูด กล้าแสดงออก ชอบแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย **ทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย** ทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง แบ่งเป็น 4 ด้าน (Sodaro, 2001: 274-277) คือ ทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล ต่อสังคมไทย ต่อภาครัฐ และต่อตนเอง จากการวิจัยเป็นรายด้าน พบว่า ทัศนคติทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่ 4 ทัศนคติที่มีต่อตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านที่ 1 ทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล ด้านที่ 3 ทัศนคติที่มีต่อภาครัฐ ตามลำดับ ส่วนด้านที่ 2 ทัศนคติที่มีต่อสังคมไทย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จากข้อคำถาม 32 ข้อ ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการวิจัย ดังนี้

- 1) ทัศนคติที่มีต่อรัฐบาลที่มีค่าสูงที่สุด พบว่า ผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อที่ว่า นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจพิเศษเพื่อความรวดเร็วและเด็ดขาดในการบริหารงานและแก้ไขปัญหา เช่น การสั่งจำคุกหรือสั่งประหารชีวิตโดยไม่ต้องขึ้นศาล (ค่าเฉลี่ย = 4.25)
- 2) ทัศนคติที่มีต่อสังคมไทยที่มีค่าสูงที่สุด พบว่า ผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับ ข้อที่ว่า “ระบบเลือกตั้ง” เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้คัดเลือกผู้แทนของประชาชนในสังคมไทยมาเป็นระยะเวลายาวนาน แต่ก็พบว่าไม่สามารถคัดสรรผู้แทนที่ดี มีความรู้ความสามารถตรงตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างแท้จริง (ค่าเฉลี่ย = 3.75)
- 3) ทัศนคติที่มีต่อภาครัฐที่มีค่าสูงที่สุด พบว่า ผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อที่ว่า ภาครัฐของไทยมักจะแก้ไขปัญหาที่มีผลเป็นรูปธรรม จับต้องได้ มากกว่าปัญหาที่เป็นนามธรรม เพราะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย = 3.77)
- 4) ทัศนคติที่มีต่อตนเองที่มีค่าสูงที่สุด พบว่าผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อที่ว่าทุกคนควรมีความเสมอภาคกันทางการเมือง ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันทั้ง สติปัญญา ความสามารถ ซาดิกำเนิด และสถานภาพทางสังคม (ค่าเฉลี่ย = 4.22)

กล่าวสรุปได้ว่า ทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในภาพรวมทั้ง 4 ด้านแล้ว ผลการศึกษารายงานพบว่าค่าเฉลี่ยทางวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.60) กล่าวคือ ผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรังมีความเป็นประชาธิปไตยและอำนาจนิยม ในระดับกำลังกัน แต่ก็เอนเอียงไปทางประชาธิปไตยมากกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมคนใต้ โดยเฉพาะในระดับผู้นำยังมีทั้งความเป็นประชาธิปไตยกับความเป็นอำนาจนิยมผสมกันอยู่ การจะทำให้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้นย่อมต้องขึ้นกับการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและต้องมีการให้ความรู้ที่ถูกต้องรวมทั้ง การตระหนักถึงลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้ มากยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาทัศนคติที่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย หรือทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง ในด้านบวก โดยพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่าทุกคนควรมีความเสมอภาคกันทางการเมือง ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันทั้ง สติปัญญา ความสามารถ ซาดิกำเนิด และสถานภาพทางสังคม (ค่าเฉลี่ย = 4.22) หมายความว่า ประชาชนชน ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน จะยากดีมีจน จะการศึกษาสูงหรือเรียนหนังสือมาน้อย จะเป็นข้าราชการหรือเกษตรกร ก็มีหนึ่งสิทธิ์หนึ่งเสียงเท่ากัน ทุกคนที่อยู่ในระบอบประชาธิปไตยล้วนมีคุณค่าภายในตนเองทั้งสิ้น

รองลงมาคือ ประชาชนควรมีสิทธิในการรับรู้ข่าวสารและการตรวจสอบอำนาจของรัฐ เพื่อปกป้องตนเองและปกป้องผลประโยชน์ที่ประชาชนพึงจะได้รับจากภาครัฐไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม (ค่าเฉลี่ย = 4.02) หมายความว่า

ตัวอย่างมีทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิของตนเองในระบบประชาธิปไตยได้ถูกต้อง บนพื้นฐานของความเข้าใจว่าประชาชนย่อมมีสิทธิในการปกป้องผลประโยชน์ของตนเองในทุกด้าน โดยไม่ยอมให้ใครมาเอาไรด์เอาเปรียบหรือดักตวงผลประโยชน์จากความไม่รู้หรือรู้ไม่เท่าทัน

ส่วนข้อที่เป็นประชาธิปไตยที่อยู่ในระดับปานกลางซึ่งค่อนข้างไปทางอำนาจนิยม คือ ข้อที่ว่า การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของประเทศไทยควรที่จะเกิดขึ้นได้แล้ว เพื่อเป็นการส่งเสริมการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 2.50) นั้นอาจหมายถึง กำนันและผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดตรังส่วนใหญ่เห็นว่าเมื่อมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นการไปลดรอนอำนาจของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจนถึงขั้นต้องล้มเลิกไป เพราะผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของพวกเขา เป็นการแสดงถึงการยึดติดกับอำนาจของผู้ว่า เพราะในเมื่อภาครัฐส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น องค์กรของภาครัฐส่วนภูมิภาคก็ไม่มีควมจำเป็นอันใดที่จะต้องดำรงอยู่

ผลการทดสอบสมมติฐาน การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง โดยจำแนกตามข้อมูล ส่วนบุคคล ผลการทดสอบปรากฏว่า ผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้านที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์การทำงาน ที่มีทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรังที่มีอำเภอที่อาศัยอยู่ ศาสนา สถานภาพ รายได้ มีทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน แสดงให้เห็นความสอดคล้องของปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กล่าวคือผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรังที่อาศัยอยู่ต่างอำเภอ นับถือศาสนาที่แตกต่างกันก็ล้วนมีความคิดที่แตกต่างกันในเรื่องประชาธิปไตย แต่ก็สามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้ การมีครอบครัวหรือไม่มีครอบครัวก็มีส่วนในเรื่องของความคิดทางการเมืองที่อาจจะต่างกัน แต่ก็อยู่บนพื้นฐานของการมีเหตุมีผล และการที่มีรายได้สูงก็เป็น การสะท้อนให้เห็นว่าครอบครัวที่มีความพร้อมมากก็จะมีแนวทางในเรื่องประชาธิปไตยที่สูงกว่าครอบครัวที่มีความพร้อมน้อยกว่า

ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง พบว่า อัตลักษณ์ของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับต่ำ ซึ่งหมายความว่า คนที่ยังมีอัตลักษณ์ความเป็น “คนใต้” สูงมากขึ้นเท่าใด ก็ยังมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงขึ้นเท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรังมีความคิดเป็นประชาธิปไตยมากกว่าอำนาจนิยม อัตลักษณ์ที่โดดเด่นที่สุดของคนตรังคือ สามารถที่จะเข้ากับคนภาคอื่นๆ ได้ง่าย คือ กินง่าย อยู่ง่าย จึงอาจจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ๆ สืบเนื่องด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ที่ผ่านมาที่หล่อหลอมให้คนตรังมีอัตลักษณ์ที่ต่างจากคนใต้ในจังหวัดอื่นๆ เมื่อมองในภาพของการเมืองผ่านวัฒนธรรมทางการเมืองแล้ว จึงได้ผลออกมาในทางบวก ซึ่งก็มีแนวโน้มที่จะพัฒนาให้สูงขึ้นได้ ถ้ามีการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตยที่ถูกต้อง คนตรัง ก็พร้อมที่จะปรับตัว เพื่อสร้างสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริงให้เกิดขึ้นในสังคม

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยสำคัญทางสถิติ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
เพศ	0.211		✓
อายุ	0.732		✓
ตำแหน่ง	0.318		✓
อำเภอ	0.000	✓	
ศาสนา	0.000	✓	
สถานภาพ	0.000	✓	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ค่านัยสำคัญทางสถิติ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ระดับการศึกษา	0.094		√
อาชีพ	0.510		√
รายได้ต่อเดือน	0.000	√	
ประสบการณ์การทำงาน	0.645		√
ระดับอัตลักษณ์	0.000	√	
ทัศนคติต่อรัฐบาล	0.217		√
ทัศนคติต่อสังคมไทย	0.569		√
ทัศนคติต่อภาครัฐ	0.000	√	
ทัศนคติต่อตนเอง	0.000	√	

ข้อวิจารณ์

จากผลการวิจัยสามารถนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และงานเขียนของนักวิชาการ โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

- 1) ผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อที่ว่านายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจพิเศษ เพื่อความรวดเร็วและเด็ดขาดในการบริหารงานและแก้ไขปัญหา เช่น การสั่งจำคุกหรือสั่งประหารชีวิตโดยไม่ต้องขึ้นศาล ซึ่งคำถามข้อนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจาก เหตุการณ์สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งใช้อำนาจตามมาตรา 17 ที่สามารถสั่งประหารชีวิตคนได้ โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการยุติธรรม (ลิขิต ธีรเวคิน, 2541: 160-167) เป็นบุคคลที่สะท้อน เรื่องของอำนาจเผด็จการได้ชัดเจนและเห็นภาพ โดยที่ผู้นำในท้องที่จังหวัดตรังไม่เห็นด้วยกับข้อนี้มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้นำมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของประชาธิปไตยกับอำนาจนิยมว่ามีรูปแบบลักษณะอย่างไร และ ไม่อยากที่จะเห็นเหตุการณ์ที่ผู้นำประเทศรวบอำนาจแบบเบ็ดเสร็จไว้ที่ตนเองเพียงคนเดียว เนื่องจากเป็นการขัดกับหลักวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างเด่นชัดที่สุด
- 2) ผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อที่ว่า “ระบบเลือกตั้ง” เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้คัดเลือกผู้แทนของประชาชนในสังคมไทยมาเป็นระยะเวลายาวนาน แต่ก็พบว่าไม่สามารถคัดสรรผู้แทนที่ดี มีความรู้ความสามารถตรงตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างแท้จริง ซึ่งมีความสอดคล้องกับความคิดของ อมร รักษาสัตย์ ที่ว่า ในประเทศขนาดใหญ่ในโลกสมัยใหม่ที่ต้องใช้ประชาธิปไตยทางอ้อมนั้น จะต้องมีการเลือกตั้งผู้แทนและพนักงานของรัฐอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยประชาชนสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างอิสระ แสดงให้เห็นว่าผู้นำในท้องที่จังหวัดตรัง มีความเข้าใจเป็นอันดีว่า การเลือกตั้ง เป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดใ่วิถีทางประชาธิปไตยในการที่จะคัดสรรบุคคลเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารประเทศแทนประชาชน
- 3) ผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อที่ว่าภาครัฐของไทยมักจะแก้ไขปัญหาที่มีผลเป็นรูปธรรม จับต้องได้ มากกว่าปัญหาที่เป็นนามธรรม เพราะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ในประเด็นนี้กำหนดและผู้นำบ้านมีความไม่เห็นด้วย ซึ่งก็คือ ในฐานะที่ตนเป็นทั้งคนของภาครัฐและเป็นประชาชนอยู่ในท้องที่นั้นๆ เป็นผู้ประสานความร่วมมือต่างๆ ในการพัฒนา บางสิ่งบางอย่างประชาชนก็มองเห็น แต่ในอีกด้านก็มีการทำงานที่ไม่ได้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน อาทิเช่น การอำนวยความสะดวกและเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านหรือตำบลที่ตนดูแลอยู่ ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือ รับ

บริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น (ชัชวาลย์ เอี่ยมเจริญ และคณะ, 2556: 1-14)

4) ผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อที่ว่าทุกคนควรมีความเสมอภาคกันทางการเมือง ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันทั้ง สติปัญญา ความสามารถ ชาติกำเนิด และสถานภาพทางสังคม ซึ่งมีความสอดคล้อง กับลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในความคิดของทินพันท์ นาคะตะ มีใจความว่า เป็นผู้ที่มี ความเชื่อมั่นในความเสมอภาคของบุคคล คือ ถือว่าทุกคนนั้นเท่าเทียมกันในโอกาสทางการเมือง เป็นผู้ที่ยึดมั่น ในความสำคัญและศักดิ์ศรีของมนุษย์ คือ ถือว่ามนุษย์ทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะยากดีมีจนยอมให้การ เคารพซึ่งกันและกัน ก็คือมีความรู้ว่าจะแต่ละคนมีคุณค่าในตัวเอง เป็นผู้ที่ไม่เคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น คือ การ เคารพในกติกา กฎ ระเบียบต่างๆ ที่มีอยู่โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การใช้เสรีภาพก็ยอมไม่เกินขอบเขตจนไปทำลาย เสรีภาพของผู้อื่น และเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในความสามารถของบุคคล ก็คือ การยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ มองโลกในแง่ร้าย สะท้อนให้เห็นว่าผู้นำในท้องถิ่นจังหวัดตรังมีการให้ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก

กล่าวโดยสรุป อุตลักษณ์ของคนใต้ที่สูงมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบของ Almond and Verba ที่ว่าเป็น วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคัมแคบผสมกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง (parochial-participant culture) วัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบนี้ปรากฏอยู่ในประเทศเกิดใหม่ และกำลังเป็นปัญหาในการพัฒนาวัฒนธรรม ทาง การเมือง ประชาชนในประเทศเหล่านี้ส่วนมากจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองคัมแคบเป็นส่วนใหญ่ แต่ละเชื้อชาติ เผ่าชน ยังคงความจงรักภักดีต่อพวกตนอย่างเหนียวแน่นและมีทัศนคติต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งเท่ากับ มีความ สำคัญทางการเมืองสูงอันยังผลให้เกิดปัญหาต่อระบบการเมืองการปกครอง โดยกลุ่มชนอาจมีแนวคิดเอนเอียงไป ทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ขณะที่ชนอีกกลุ่มปรารถนาการเมืองระบอบประชาธิปไตย ในลักษณะที่ยึดแย้งกัน นี้โครงสร้างทางการเมืองการปกครองจะยังไม่ขึ้นกับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งอย่างเห็นได้ชัด โดยจากการศึกษาของวุฒิสภา ตันไชย และคณะ ซึ่งได้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของคนใต้: กรณีจังหวัดภูเก็ตและสงขลา ผลการวิจัย พบว่า คนภาคใต้ส่วนใหญ่ เห็นว่า การเมือง คือ ชีวิต และมีความสัมพันธ์กับระบบต่างๆ ในสังคม การเมืองที่ดีจะทำให้ ทุกอย่างดีขึ้น แต่ความเข้าใจต่อการเมืองของประชาชนก็มีเพียงการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร่วมรณรงค์ในการหาเสียงและ ติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่าคนภาคใต้มีความเป็นเสรีชนสูง ต้องการ ปลด แอกจากอำนาจรัฐ หวังในศักดิ์ศรี ฟังตนเองได้ ไม่ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐมากนัก ยกเว้นเรื่องใหญ่ๆ ฟังตนเอง และกลุ่มก่อน หากไม่สำเร็จจึงฟังนักการเมือง แต่จะไม่ฟังข้าราชการเพราะไม่เชื่อว่าจะช่วยเหลือได้ วิถีชีวิตของคนใต้มี ส่วนหล่อหลอมให้มีความสนใจเรื่องราวความเป็นไปของท้องถิ่นของตนเอง มีการถ่ายทอดพฤติกรรมของบรรพบุรุษ สื่อ ตัวบุคคลระหว่างรุ่นและการถ่ายทอดแต่ละรุ่นทางความคิดจะมีสูง มีเวทีพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลและติดตามข่าวสาร ทางการเมือง เศรษฐกิจอยู่หลายแหล่ง เช่น ร้านน้ำชา แหล่งรับซื้อขาย และสื่อบุคคลที่เรียกว่า “คอการเมือง” เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) อุตลักษณ์ของคนใต้ที่จะมีส่วนช่วยในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้การเจริญเติบโต มาก ยิ่งขึ้น คือ อุตลักษณ์ที่ว่ามีความสนใจในเรื่องการบ้านการเมือง นิยมฟังการปราศรัยทางการเมืองของพรรคการเมือง ต่างๆ (ค่าเฉลี่ย = 3.72) ซึ่งกลบกลายเป็นข้อที่สามารถที่จะเป็นจุดแข็งในการที่ภาครัฐทั้งระดับส่วนกลางและส่วน ภูมิภาคจะใช้เป็นนโยบายในการเข้าไปสร้างระบอบประชาธิปไตยให้มากขึ้นตามชุมชนต่างๆ โดยใช้กำหนดและ ผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นทั้งตัวแทนของภาครัฐและเป็นตัวแทนของประชาชนเป็นสื่อกลางในการที่จะพัฒนาให้ประชาธิปไตย มี ความมั่นคงมากยิ่งขึ้น และด้วยอุปนิสัยที่คนใต้ชอบนั่งตีหมอบ เสวนาในวงกาแพยามเช้า พูดคุยเรื่องของประเพณี การบ้านการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น จึงนับได้ว่าเป็นเรื่องที่ไม่ยากสำหรับหน่วยงานราชการต่างๆ ที่จะ เข้าไปสร้างความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตย โดยมีการจัดสัมมนาหรือโครงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้าน

การเมืองภายในชุมชน โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ขอความร่วมมือจากวิทยุชุมชนมีการให้ความรู้ทางด้านประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนได้รับการปรับพฤติกรรมให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น

2) ทศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงสังคมไทยได้ดี คือ ทศนคติที่ว่า สังคมไทย เรียบอกว่า ทุจริตคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่ในความเป็นจริงมันมีอยู่ในทุกสถาบัน จนฝังรากลึกลงไปในสังคมไทย เสียแล้ว (ค่าเฉลี่ย = 3.55) เราต้องยอมรับความเป็นจริงว่าเรากำลังเพียงแค่สร้างภาพในหลายๆ เรื่องเพื่อให้ดูว่าเป็นสังคมของเมืองพุทธ เป็นสังคมที่ดีงาม เป็นสังคมที่เพียบพร้อมไปด้วยคุณธรรม ผู้หลักผู้ใหญ่ในประเทศสร้างแต่มีภาพเหล่านี้ขึ้นมา แต่ที่จริงแล้วสิ่งที่อยู่เบื้องหลังกลับเป็นปัญหาสังคมที่กองทับถมรวมกันไว้อย่างมากมาย ขาดซึ่งแนวทางการรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ตั้งแต่เริ่มต้น ประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นจึงกลายเป็นการสนับสนุนให้สังคมมีความเป็นอำนาจนิยมแทนที่จะมีความเป็นประชาธิปไตยตามคำกล่าวอ้างกัน อุปสรรคเกี่ยวกับทศนคติของวัฒนธรรมทางการเมืองเช่นนี้ ควรได้รับการปรับปรุงเพื่อให้สังคมเข้าใจสิ่งที่ถูกต้องและตระหนักถึง ความจำเป็นในการที่จะแก้ไขปรับปรุงต่อไป

3) ความสัมพันธ์ระหว่าง อัตลักษณ์และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง ที่ผลออกมาเป็นความสัมพันธ์ในทางบวก หรือก็คือมีความสัมพันธ์เป็นไปในทางเดียวกัน แสดงให้เห็นว่า อัตลักษณ์ของคนได้ในทศนคติของผู้นำท้องถิ่นของจังหวัดตรัง มีความสอดคล้องกับความเป็นประชาธิปไตย คนได้จังหวัดตรังจึงมีภาพของการเป็นคนที่ยึดมั่นในท้องถิ่นของตน เป็นคนที่มีความศรัทธาอย่างมีเหตุผล ไม่ได้พวกมากลากไปในเสียทุกเรื่อง ซึ่งก็มีความสอดคล้องกับแนวทางของความเป็นประชาธิปไตย ถึงจะไม่ได้สูงมาก แต่ก็มีแนวโน้มที่จะพัฒนาให้สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ได้ โดยไม่ขัดกับหลักในการดำเนินชีวิตหรืออัตลักษณ์ของคนตรังซึ่งพร้อมที่จะรับฟังเหตุผลต่างๆ ของคนที่มีความคิดแตกต่างออกไปจากตน

ข้อเสนอการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนทั่วไปในสาขาอาชีพอื่นๆ ของจังหวัดตรัง เพื่อให้มีความหลากหลายในข้อมูลเบื้องต้น เป็นการทำให้การศึกษาในเรื่องประเด็นนี้มีข้อเปรียบเทียบเพิ่มมากขึ้น
- 2) ควรจะมีการวิจัยในภาพรวมทั้งหมดของภาคใต้ เพื่อทำการศึกษารื่องของอัตลักษณ์และความคิดทางการเมือง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจ ปรับแก้ปัญหาคัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน
- 3) เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองมากขึ้นควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเจาะลึกอัตลักษณ์ของภูมิภาคอื่นๆ หรือศึกษาเปรียบเทียบกันระหว่างภาคที่เป็นกระแสการเมืองอยู่ในปัจจุบันนี้
- 4) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเป็นวิทยานิพนธ์ในเชิงคุณภาพกับแนวคิดเรื่องเกี่ยวกับอัตลักษณ์ โดยทำการศึกษาประวัติศาสตร์ ลักษณะของวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ เป็นต้น โดยทำการเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมทางการเมืองของภูมิภาคนั้นๆ เป็นการเพิ่มแนวทางในการที่จะศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดทางการเมืองต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ชัชวาลย์ เอี่ยมเจริญ และคณะ. 2556. **คู่มือการฝึกอบรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้รับเลือกใหม่ ประจำปี 2556**. กรุงเทพฯ: ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- ทินพันธ์ นาคะตะ. 2525. **ทฤษฎีแนวคิดปัญหาสำคัญและแนวทางศึกษาวิเคราะห์การเมือง**. กรุงเทพฯ: พูลสวัสดิ์การพิมพ์.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. 2556. **มาลีศรีตรัง สารคดีจากเมืองใต้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์.
- ยีนหยัด ไจสมุท. 2539. **ตรัง เมืองท่าโบราณสองพันปี นายกรัฐมนตรีสองยุค**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- ลิขิต ธีรเวคิน. 2541. **วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วุฒิสาร ตันไชย. 2541. “ทำไมคนไทยจึงไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าที่ควร? คำถามที่ต้องการคำตอบ.” ใน เอกสาร
ประกอบการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การ
ปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.

วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. 2556. วิธีและเทคนิคในการวิจัยทางรัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ เสมา
ธรรม.

อมร รักษาสัตย์. 2539. ประชาธิปไตย: อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2544. ภูมิปัญญาทักษิณ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

Almond, G. & Verba, S. 1965. **The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations.**
Boston: Little Brown.

Sodaro, M. 2001. **Comparative Politics: A Global Introduction.** Singapore: McGraw-Hill.